

Κρητικές Μαντινάδες.

Τη σημαντικότετη θέση της ελιάς και του λαδιού στη ζωή των Κρητικών φανερώνουν οι ακόλουθες κρητικές μαντινάδες.

Το λάδι και η ελιά στην κρητική μαντινάδα.

Μαντινάδες του Κωστή Φραγκούλη.

- Το λίολαδο μ' ανέθρεψε ο τραχανάς κι η βρούβα γι' αυτό και βγαίνω γλακητός στη Νίδα και στο Ρούβα.
- Το λιοψωμο μ' ανέθρεψε κι η λαδωτή κουλούρα τα ενενήντα πέρασα και πορπατώ σιγούρα.
- Που τρώει λάδι και ψωμί (γ)ή λαδωτό πιτάρι δεν τότε πιάνουν σαϊτιές του χαρομακελάρη.
- Το λάδι το 'πεψε ο Θεός να το 'χομε αντιστύλι για δυναμάρι στη ζωή στον τάφο μας καντήλι.
- Τα μάτια σου 'ναι σαν ελιές απάνω στο κλωνάρι τα φρύδια σου καμαρωτά σα δυο μερώ φεγγάρι.
- Το λιοψωμο μ' ανέθρεψε κι η κριθινοκουλούρα γι' αυτό κι αντέχω τση ζωής τον κάσο και τα λούρα.
- Θα στην αλέσω την ελιά που 'χεις κοντά στ' αχείλι ν' ανάφτω με το λάδι της τσ' αγάπης το καντήλι.

- Σαν έχω λάδι και κρασί και κριθινοκουλούρα γλεντώ σα να' μαι βασιλιάς με την ασκομαντούρα.
- Άμα 'χω 'γω στο σπίτι μου κρασί, ψωμί και λάδι. Ρήγας με τη γυναίκα μου κοιμούμαι κάθε βράδυ.
- Άμα 'χω κρίθινο ψωμί και λάδι στο σκουτέλι τ' άλλ' ας τα δίνει του Θεού η χέρα όπου θέλει.

Φτίλι στο λύχνο θα γενώ, γίνου κι εσύ το λάδι...
Μαντινάδες από τη συλλογή της Θεανώς Μεταξιά:

- Ξεφτίλισε το λύχνο σου και βάλε του το λάδι κι άσε τη πόρτα σου ανοιχτή κι εγώ θα 'ρθώ το βράδυ.
- Λαμπάντε λάδι σ' ήξερα μα 'συ σαι μερκαντήλι μηδέ για λύχνο άφτεις μπλίο, μηδέ για το καντήλι.
- Να 'μουν ελιά, μα τσουνολιά, να κάνω τσουνολίδια να 'ρχεσαι να τσι μάζωνες με τ'άσπρα σου δαχτύλια.
- Δεν έχω παρά μιαν ελιά κι ενούς αργάτη αμπέλι μα θα πουλήσω την ελιά για να σε κάνω ταίρι.
- Φτίλι στο λύχνο θα γενώ, γίνου κι εσύ το λάδι σταλιά – σταλιά να σε ρουφώ να 'ποκαούμ'ομάδι.

Το ελαιόλαδο στις παροιμίες του ελληνικού λαού.

- «Αγοράζετε λάδι κορφή, κρασί μέση και πάτο μέλι».
- «Άκουσες λάδι τρέχα, άκουσες στεφάνι φεύγα».
- «Άλλοι κλαιν και δέρνουνται κι άλλοι βγάζουν λάδι»
(Κώς : άλλοι υποφέρουν και άλλοι διασκεδάζουν)
- «Άνθρωπος χωρίς υπομονή, λυχνάρι χωρίς λάδι».
- «Αυτός πάει όπως το καράβι στο λάδι».
(Χίος: Για εκείνους που διαλέγουν τον σίγουρο και ασφαλή δρόμο.)
- «Ένα καράβι λάδι».
(Κύθηρα: ευχή για εκείνους που ασχολούνται με την έκθλιψη των ελαιών στα ελαιοτριβεία.)

- «Η τέχνη θέλει μάστορα και η φάβα θέλει λάδι».
- «Ίσια – ίσια ελιές και λάδι». (Ίμβρος: λέγεται περί ανθρώπων από τους οποίους ο ένας είναι ανώτερος)
- «Ρίχνει λάδι στη φωτιά
- «Τετάρτη λάδι να μην φας, τις έμορφες να μην κοιτάς».
- «Μου' βγαλε το λάδι».
- «Λάδι που βγαίνει με νερό, να μη το συλλογάσαι».
- «Λάδι βρέχει, κάστανα χιονίζει». (Μακεδονία: Λέγεται για τους αδιάφορους)
- «Έχει λάδι το καντήλι του».
- «Στην παντρεία και στο ταξίδι μήτε λάδι μήτε ξίδι». (Χίος: στις δύσκολες αποφάσεις είναι δύσκολο να δώσεις συμβουλές.)
- «Σαν το νερό στο λάδι».

Ευχαριστούμε

Παρουσίασαν οι μαθήτριες:

Κορωνιά Έλενα

Λέπουρα Χριστίνα

Μεγαγιάννη Ελεάννα